

6. 3. 2013

Veďte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Datové schránky: Je při podání prostřednictvím datové schránky nutný zaručený elektronický podpis? Kdy je datová zpráva doručena?

Informační systém datových schránek byl v České republice zaveden 1. 7. 2009 s cílem urychlit a usnadnit komunikaci zejména mezi orgány veřejné moci a právníky či fyzickými osobami navzájem. Avšak i po více než 3 letech se lze stále setkat s nepochopením tohoto institutu. Podání učiněné prostřednictvím datové schránky není třeba při komunikaci s orgány veřejné moci elektronicky podepisovat, nejedná-li se o podání činěné více osobami. V praxi však mnohé orgány veřejné moci elektronický podpis vyžadují. Připojení elektronického podpisu k datové zprávě je doporučováno také Českou advokátní komorou.

Problematický je též okamžik doručení datové zprávy orgánu veřejné moci. Podle aktuálního vývoje judikatury je datová zpráva doručena orgánu veřejné moci okamžikem dodání do datové schránky. Není tedy potřeba čekat na přihlášení oprávněné osoby do datové schránky. Pokud však s orgánem veřejné moci komunikuji v rámci soukromoprávní sféry (tj. když orgán veřejné moci vystupuje jako subjekt soukromého práva), je datová zpráva orgánu veřejné moci doručena v okamžiku, kdy se do datové schránky přihlásí oprávněná osoba.

Právní úprava

Informační systém datových schránek upravuje zákon č. [300/2008](#) Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů (dále jen „ZEÚ“). Datová schránka je podle § 2 odst. 1 ZEÚ definována jako elektronické úložiště, které je určeno k doručování orgány veřejné moci, provádění úkonů vůči orgánům veřejné moci a od 1. 1. 2010 též k dodávání dokumentů fyzických osob, podnikajících fyzických osob a právnických osob.

K největším výhodám používání datových schránek při komunikaci s orgány veřejné moci patří značná úspora času a nákladů, neboť zřízení datových schránek a odesílání datových zpráv není nijak zpoplatněno.[1]

Podání činěná elektronicky

Elektronicky činěná podání nejsou v českém právním řádu žádnou novinkou, učinit podání elektronicky prostřednictvím veřejné datové sítě (například emailem) lze dle zákona č. [99/1963](#) Sb. občanského soudního řádu (dále jen „OSŘ“) již od 1. 1. 2001. Takto učiněné podání je však dle § 42

odst. 3 OSŘ třeba písemně doplnit do 3 dnů. Písemné doplnění není třeba, pokud bylo podání opatřeno zaručeným elektronickým podpisem založeným na kvalifikovaném certifikátu vydaném akreditovaným poskytovatelem certifikačních služeb (dále jen „zaručený elektronický podpis“).

Podpis podání činěných prostřednictvím datových schránek

Datové schránky měly právě v tomto směru představovat značné usnadnění komunikace ve vztahu k orgánům veřejné moci. V § 18 odst. 2 ZEÚ je totiž uvedeno, že úkon učiněný oprávněnou osobou prostřednictvím datové schránky má stejné účinky jako úkon učiněný písemně a podepsaný, ledaže jiný právní předpis nebo vnitřní předpis požaduje společný úkon více osob. Toto ustanovení tedy zakládá dvojí právní fikci, a to fikci písemnosti a fikci podpisu dokumentu podaného orgánem veřejné moci prostřednictvím datové schránky. Také důvodová zpráva[2] k ZEÚ uvádí, že **„Ke zprávám nebude nutné připojit zaručený elektronický podpis (přihlášení do informačního systému datových schránek jej v případě provádění úkonů vůči orgánům veřejné moci nahrazuje, ale pokud se na jeden dokument musí podle daného právního předpisu podepsat více osob, je naopak nutné datovou zprávu elektronicky podepsat, takže v informačním systému bude elektronický podpis podporován).“**

V rozporu s výše uvedeným je však aktuální praxe některých úřadů a soudů. Například na internetových stránkách Městského soudu v Praze[3] je uvedeno, že *„Dle § 42 o.s.ř. je potřeba některá podání, u nichž to zákon vyžaduje (např. žaloby, odvolání, návrhy apod.) připojená v datové zprávě opatřit zaručeným elektronickým podpisem založeným na kvalifikovaném certifikátu vydaném akreditovaným poskytovatelem certifikačních služeb.“* Takový požadavek však neodpovídá ani textu zákona ani judikatuře.

Příčinou výše uvedené chybné praxe orgánů veřejné moci může být také nedostatečná reakce zákonodárce na změny v souvislosti se zavedením datových schránek v procesních právních předpisech. Výše uvedené ustanovení § 42 OSŘ totiž existenci datových schránek vůbec nereflektuje, existence datových schránek není dále zohledněna v zákoně č. [500/2004](#) Sb., správním řádu, nebo v zákoně č. 150/2002, soudním řádu správním. Jinak je tomu však například v případě zákona č. [280/2009](#) Sb., daňového řádu, který v § 71 stanoví, že **podání lze** učinit písemně, ústně do protokolu nebo **datovou zprávou**, která je podepsána uznávaným elektronickým podpisem, nebo **kteřá je odeslána prostřednictvím datové schránky**. Ve vztahu k procesním předpisům, které existenci datových schránek doposud nereflektují, představuje ZEÚ zvláštní právní předpis. Proto je třeba aplikovat interpretační pravidlo *lex specialis derogat legi generali* a připojení zaručeného elektronického podpisu k datové zprávě nepožadovat.

Toto stanovisko potvrzuje aktuální judikatura Nejvyššího správního soudu. Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku sp. zn. 8 As 89/2011 ze dne 17. 2. 2012. Nejvyšší správní soud se v tomto případě zabýval kasační stížností, v níž stěžovatel napadl postup Městského soudu v Praze. Ten totiž odmítl žalobu podanou stěžovatelem prostřednictvím datové schránky s tím, že stěžovatel nepodepsal podání elektronickým podpisem, ani je dodatečně nepotvrdil písemným podáním shodného obsahu. Nejvyšší správní soud se k danému problému vyjádřil tak, že **jestliže bylo podání vůči orgánu veřejné moci učiněno prostřednictvím datové schránky osobou oprávněnou nebo k tomuto úkonu pověřenou, není nutné, aby bylo podání podepsáno zaručeným elektronickým podpisem.**

Nelze přehlédnout, že navzdory výše uvedenému závěru Nejvyššího správního soudu se v praxi stále setkáváme s požadavkem na připojení zaručeného elektronického podpisu. Proto Česká advokátní komora nadále doporučuje: *„ZEÚ sice neukládá odesílateli povinnost opatřovat písemnosti zasílané datovou schránkou zaručeným elektronickým podpisem, pro účely předejití výkladovým problémům ohledně náležitostí elektronického podání však doporučujeme opatřovat veškeré dokumenty*

obsahující vlastní podání zaručeným elektronickým podpisem rovněž tehdy, pokud je advokát hodlá zaslat prostřednictvím datové schránky.“[4]

Rozdíl v okamžiku doručení v soukromoprávní a veřejnoprávní sféře

Dle § 17 ZEÚ jsou dokumenty orgánů veřejné moci doručeny okamžikem přihlášení oprávněné osoby do datové schránky. Okamžik doručení podání vůči orgánu veřejné moci ZEÚ však výslovně neupravuje. Nejvyšší správní soud dospěl ve svém rozsudku 9 Afs 28/2010 ze dne 15. 7. 2010 k názoru, že **„Podání prostřednictvím datové schránky vůči orgánu veřejné moci je učiněno okamžikem dodání datové zprávy do schránky orgánu veřejné moci... Nejvyšší správní soud považuje při absenci explicitní zákonné úpravy takový výklad za jediný možný především z důvodu, že není přijatelné, aby orgán veřejné moci vlastním postupem (zejména svým pasivním přístupem či nečinností - nepřihlášením oprávněné osoby do datové schránky) určil okamžik, kdy mu bude podání účastníka řízení předáno, tedy kdy z procesněprávního hlediska vyvolá účastníkem zamýšlené důsledky.“**[5]

V této souvislosti je však třeba upozornit na rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „ÚOHS“) R146/2012/VZ-16687/2012/310/PMo ze dne 5. 9. 2012, ve kterém ÚOHS vyjádřil názor, že výše uvedené rozhodnutí Nejvyššího správního soudu týkající se doby doručení podání orgánu veřejné moci se aplikuje pouze na případy, kdy orgán veřejné moci vykonává veřejnoprávní činnost (například ve správním řízení) a nikoliv činnost soukromoprávní (například jako zadavatel veřejné zakázky).

Rozhodnutí ÚOHS vychází z Metodiky k doručování prostřednictvím datových schránek při provádění úkonů v zadávacím řízení z ledna 2012 zpracované Ministerstvem pro místní rozvoj. V této metodice je s odkazem na § 18a ZEÚ výslovně stanoveno, že úkon provedený dodavatelem zadavateli – orgánu veřejné moci prostřednictvím datové schránky je doručen okamžikem, kdy se do datové schránky přihlásí osoba, která má s ohledem na rozsah svého oprávnění přístup k této písemnosti.

Je tedy nutné si být vědom toho, že v soukromoprávní komunikaci s orgány veřejné moci tak vzniká riziko zmeškání lhůt – například pro podání námitek v zadávacím řízení či jiných prekluzivních lhůt.

S ohledem na výše uvedené je tedy třeba zohlednit, že **při komunikaci mezi osobami v soukromoprávní sféře je dokument poslaný prostřednictvím datové schránky doručen teprve v okamžiku, kdy se do datové schránky přihlásí oprávněná osoba. Avšak v případě podání prostřednictvím datové schránky vůči orgánu veřejné moci vykonávajícímu veřejnoprávní činnost je doručeno okamžikem dodání datové zprávy do schránky tohoto orgánu.**

Závěrem

S ohledem na výše uvedené lze tedy shrnout, že podání činěná prostřednictvím datové schránky vůči orgánům veřejné moci oprávněnou osobou nebo osobou k tomu pověřenou není třeba opatřovat zaručeným elektronickým podpisem. Datová zpráva je totiž sama o osobě dostatečným identifikátorem svého odesílatele a požadavek připojení zaručeného elektronického podpisu v takovém případě je tak nejen zbytečný, ale je též v rozporu se zákonem. Zaručený elektronický podpis je však třeba připojit k dokumentům, které musí být opatřeny podpisy více osob.

Při posuzování okamžiku doručení podání orgánu veřejné moci je s ohledem na výše uvedené třeba rozlišovat, zda orgán veřejné moci vykonává v daném případě činnost soukromoprávní nebo veřejnoprávní.

Mgr. Zuzana Stuchlíková

Mgr. Kateřina Dvořáková

[Dvořák Hager & Partners, advokátní kancelář, s.r.o.](#)

Oasis Florenc
Pobřežní 12
186 00 Praha 8

Tel.: +420 255 706 500

Fax: +420 255 706 550

e-mail: paha@dhplegal.com

[1] Doručování datových zpráv mezi fyzickými, podnikajícími fyzickými a právnickými osobami navzájem je naopak dle § 18a odst. 3 ZEÚ zpoplatněno.

[2] Důvodová zpráva k zákonu č. [300/2008](#) Sb. dostupná >>> [zde](#).

[3] Viz - k dispozici >>> [zde](#).

[4] Viz - k dispozici >>> [zde](#).

[5] K tomuto názoru se Nejvyšší správní soud výslovně přihlásil i ve výše uvedeném rozsudku sp. zn. 8 As 89/2011 ze dne 17. 2. 2012.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nepravomocné povolení stavby a změna územního plánu](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)
- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Limity dohledu nad výkonem znalecké činnosti](#)
- [Stavebníci získávají od roku 2026 silnější pozici v soudních sporech o povolení stavby](#)
- [Novela zákona o spotřebitelském úvěru: zásadní regulatorní přelom, který změní finanční trh i praxi poskytovatelů spotřebitelských úvěrů](#)
- [Regulace cen taxislužby v roce 2026: co se mění a jaké mají obce možnosti?](#)
- [Jaké klíčové změny přináší návrh novely stavebního zákona?](#)

- [Nový zákon o zbraních a střelivu](#)
- [Novela zákona o pyrotechnice: likvidace profesionálů namísto zmírnění negativních vlivů](#)
- [Nový zákon o zbraních - hlavní a vedlejší držitelé a změny v posuzování zdravotní způsobilosti](#)